

«Les imitacions que tenen un component creatiu també són bones per als països industrialitzats»

ANDREA VENTURINI

El passat 5 d'octubre **Eric Maskin**, premi Nobel d'Economia del 2007, va visitar Barcelona –de la qual n'és un enamorat– i va pronunciar un discurs al Parlament de Catalunya. Hores després va ingressar com a membre a la **Real Academia de Ciencias Económicas y Financieras** (RACEF), l'única Reial Corporació d'àmbit espanyol que no té la seu a Madrid, sinó a Barcelona. *Paradigmes* va aprofitar aquesta estada per a parlar amb ell.

Vostè ha defensat que l'establiment de patents per al programari, la informàtica i els semiconductors retarda la recerca i el desenvolupament d'aquests sectors. Estendria aquest plantejament al conjunt de les indústries d'alta tecnologia, en les quals la innovació és seqüencial i complementària?

Significa això que vostè és favorable al programari lliure?

Crec que el programari lliure és una molt bona idea. Amb això no vull dir que tots els programaris hagin de ser lliures. De fet, no estic segur que si tots els programes fossin oberts haguéssim arribat a tenir una indústria de programaris com la que tenim. Però el sol fet que existeixi un moviment en favor del programari lliure és molt positiu. Tot el món se'n beneficia.

Amb tot, l'hegemonia mundial de Microsoft ha creat un sistema estàndard gairebé universal que ha afavorit la generalització de la informàtica a nivell d'usuari...

És cert.

«El sol fet que existeixi un moviment en favor del programari lliure ja és molt positiu.»

I Microsoft sembla estar disposada a obrir els seus codis als usuaris perquè puguin implementar algunes modificacions als seus programes. Estem davant de l'inici d'una marxa enrere generalitzada en aquest tipus de comportaments de les grans corporacions del sector?

No sé si altres empreses seguiran l'exemple de Microsoft, però, certament, seria una bona idea.

Hauríem d'entendre aquesta decisió de l'empresa de Bill Gates dins d'una tendència més generalitzada cap a l'adaptació al client dels productes, cap a la personalització i la participació activa dels clients en el disseny i la millora dels productes?

Un plantejament com el que vostè fa seria molt beneficiós per al consumidor i, a més, promouria la innovació. Seria bo, doncs, també per a les empreses.

Faria aquest fenomen extensible a tots els tipus de béns i serveis o vostè ho limita a una tipologia determinada?

Ja s'està utilitzant de manera positiva en altres tipus de béns i serveis. Podria ser aplicable a la música, per exemple. La gent pot descarregar música i després pot modificar-la, afegir la seva creativitat i tornar a penjar-la a la web. Això té un efecte molt positiu en la música. I el mateix es pot dir de la literatura. De fet, hi ha molt pocs béns i serveis en què aquest plantejament no pugui ser beneficiós. És per això que critico el sistema de patents. Si jo patento un producte o un servei, una altra persona no pot canviar-lo sense demanar el meu permís. I això afecta de manera molt negativa la innovació.

Vostè defensa la imitació entre les indústries d'alta tecnologia. Amb tot, hi ha una llarga batalla entre els països industrialitzats i els països en vies de desenvolupament pel que fa a les còpies i les patents. Creu que la total liberalització en aquest camp perjudicaria els països industrialitzats?

Hi ha diferents tipus d'imitació. Les imitacions en què només es produeix una versió més barata d'un producte, sens dubte, són un enorme avantatge per als països en vies de desenvolupament. Malgrat tot, sovint les imitacions tenen un component creatiu que millora el producte original. Aquest tipus d'imitacions són bones per a tothom. No tan sols per als països en vies de desenvolupament, sinó també per als països industrialitzats.

«No poder modificar un producte patentat sense permís del seu autor afecta negativament la innovació.»

Hi ha qui manté que el fracàs del Japó en l'intent de prendre als Estats Units el lideratge en l'economia mundial prové del fet que les empreses japoneses eren bones imitadores, però no sabien innovar. Creu que passarà el mateix amb la Xina?

La Xina no ha estat gaire innovadora fins ara, especialment si parlem d'alta tecnologia, però

és una bona imitadora. Amb tot, els xinesos en són conscients i proven de canviar el seu model productiu invertint molts diners en recerca. És a dir, que és molt probable que això canviï en un futur.

Als europeus ens aconsellen constantment que ens centrem en quatre o cinc sectors a l'hora d'aplegar els nostres esforços en recerca i innovació. Aquestes recomanacions són compatibles amb les seves reflexions en referència a la innovació?

Sabem per experiència que és molt difícil predir amb antelació quins sectors produiran grans descobriments i quins no. No sé de quina manera els governs poden decidir quins seran els sectors més innovadors. És molt difícil saber-ho.

Parlem d'actualitat econòmica. En quina mesura creu vostè que són sòlids els anomenats *green shoots* ('brots verds') de l'economia nord-americana?

Hi ha alguns senyals positius de recuperació. Les inversions han augmentat i els mercats borsaris han tornat a funcionar molt millor que fa un parell d'anys. Crec que al 2010 la situació econòmica s'estabilitzarà i podrem comprovar com l'atur es redueix i la producció torna a créixer.

«No sé de quina manera els governs poden decidir quins sectors seran els més innovadors. És molt difícil saber-ho.»

Hi ha algun risc que es produeixi una crisi en forma de W?

Sempre hi ha un perill d'aquest tipus, especialment si ens relaxem i pensem que els problemes es resoldran sols.

Què es podria fer per a evitar-ho?

Continua essent important que els governs mantinguin actius els plans d'estímul. Però, pel que hem vist fins ara, sembla que hi ha bones possibilitats que l'economia es recuperi l'any vinent.

Eric Maskin

Nascut a Nova York l'any 1950, l'economista Eric Maskin és doctorat en Matemàtiques Aplicades per la Universitat de Harvard, i és professor de Ciències Socials a la Universitat de Princeton. El 2007, juntament amb Leonid Hurwicz i Roger Myerson, va guanyar el Nobel d'Economia per la teoria que identifica quins són els mercats que necessiten mecanismes per a funcionar de manera correcta i quins no. Maskin és famós, també, pels seus estudis sobre la desigualtat d'ingressos i sobre la innovació seqüencial, les patents i la imitació.

▲ Erik Maskin creu que al 2010 la situació econòmica s'estabilitzarà.

▲ Les imitacions poden tenir un component creatiu que millori el producte original.

Considera que, un cop superada la crisi, tornarem a tenir un període llarg d'expansió no interrompuda, com en els darrers quinquennis, o es produirà una altra vegada una situació d'instabilitat periòdica amb breus períodes d'expansió i crisis freqüents com en la dècada del 1970?

Encara que no tinguem crisi en forma de W, hi haurà alts i baixos. Cap recuperació no és completament suau. Hi haurà temps bons i temps dolents. Amb tot, la meva valoració general és positiva.

Creu que els plans d'estímul són suficients per a afrontar la crisi?

Pel que pertoca a l'economia nord-americana, crec que han estat un èxit. Malgrat això, penso que continuen essent necessaris. Un cop les coses comencen a millorar sempre hi ha la tendència a oblidar les circumstàncies que van produir les crisis. L'economia nord-americana continua necessitant estímuls.

«La Xina és conscient que és poc innovadora i està invertint molts diners en R+D.»

El president francès Nicolas Sarkozy ha recuperat la vella idea de James Tobin sobre una taxació de les inversions especulatives amb l'objectiu d'impulsar estratègies d'inversió a llarg termini. Què n'opina?

Sincerament, crec que en temps de recessió seria un error introduir nous impostos. La primera prioritat dels governs en aquest moment és estimular l'economia i, això, generalment significa abaixar impostos i no introduir-ne altres de nous. Alhora, penso que un cop l'economia s'hagi recuperat i hagi tornat a la normalitat, és important millorar els aspectes que van provocar la crisi. Una vegada fora de la recessió, la introducció de la taxa Tobin seria una bona idea. És una manera de regular els mercats financers. Ara bé, jo no la introduiria ara. És massa d'hora, almenys per a una part dels països.

«Crec que al 2010 la situació econòmica s'estabilitzarà. Però cap recuperació no és completament suau.»

Creu que una crisi com la que estem patint podria ser una bona oportunitat per a canviar l'actual model econòmic per un model més sostenible basat en les energies alternatives?

És clar que sí! Sóc absolutament favorable a augmentar les inversions en carburants que no siguin fòssils. És important no tan sols per al medi ambient, sinó també per a l'economia i la

geopolítica. Com menys fem sostenir la nostra economia en el petroli, menys haurem de dependre d'àrees del món com l'Orient Mitjà, la inestabilitat de la qual es reflecteix en els preus d'aquests combustibles

Sobre les mesures per a reduir la dependència dels carburants fòssils, vostè està a favor de la implementació d'un impost verd?

Sí, hi estic a favor. I vaig més enllà. Crec que el producte interior brut (PIB) com a mesura de

la riquesa d'una nació és inadequat, perquè ignora els efectes secundaris sobre el medi ambient. Un bon comptable hauria de tenir en compte la destrucció del nostre entorn, i una bona manera d'aconseguir-ho és mitjançant un impost verd.

«Una vegada superada la recessió, la introducció de la taxa Tobin seria una bona idea.»

ANDREA VENTURINI

Llicenciat en Ciències de la Comunicació per la Universitat de Parma i màster en Periodisme BCNY per la UB i la Columbia University de Nova York. Treballa a l'agència de notícies financeres MandateWire-Financial Times.

